

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Virga Jessecollege te HASSELT

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	111807-127613-127621
Instellingsnummer	111807
Instelling	Virga Jessecollege
Directeur	Maria MARECHAL
Adres	Guffenslaan 27 - 3500 HASSELT
Telefoon	011-22.79.13
Fax	011-22.78.75
E-mail	ria.marechal@virgajessecollege.be
Website	http://www.virgajessecollege.be
Bestuur van de instelling	VZW KSO Hasselt Kindsheid Jesu-St.-Jozef
Adres	Maastrichtersteenweg 62 - 3500 HASSELT
Scholengemeenschap	SGKSO Sint-Quintinus
Adres	Kempische steenweg 400 - 3500 HASSELT
CLB	Vrij CLB Regio Hasselt
Adres	Jan Palfijnlaan 2 - 3500 HASSELT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	27-04-2015, 28-04-2015, 29-04-2015, 30-04-2015, 04-05-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	04-05-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	11-06-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan MEERS
Teamleden	Gino MALFAIT, Geert POLFLIET, Vera TIMMERS, Roger VAN DEN BORRE, Walter VAN DEN BRANDT, Erik VAN NIEUWENHUYZE, Liesbet WAUMANS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	4
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	6
2 SAMENVATTING.....	6
3 DOORLICHTINGSFOCUS	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Nederlands in de tweede graad aso (leerplan D/2012/7841/001)	9
4.1.1.2 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2002/0279/047)	11
4.1.1.3 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)	13
4.1.1.4 Aardrijkskunde in aso derde graad (leerplannen D/2004/0279/028 en D/2012/7841/023)	14
4.1.1.5 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/7841/005)	16
4.1.1.6 Grieks in aso derde graad in Grieks-Latijn en Grieks-wiskunde en Latijn in aso derde graad in Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplan D/2006/0279/038)	17
4.1.1.7 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Humane wetenschappen, Latijn – Moderne talen en Grieks-Latijn (leerplan D/2004/0279/021)	19
4.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Grieks-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)	21
4.1.1.9 Frans in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplannen D/2006/0279/006 en D/2014/7841/009)	23
4.1.1.10 Duits in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2003/0279/075)	24
4.1.1.11 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	25
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	27
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	28
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	28
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	29
5.1 Leerbegeleiding	29
5.2 Evaluatiepraktijk	30
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	33
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	35
7.1 Wat doet de school goed?.....	35
7.2 Wat kan de school verbeteren?	35
7.3 Wat moet de school verbeteren?.....	35

8	ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	36
9	OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	36

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Virga Jessecollege te Hasselt bestaat uit drie administratieve scholen (eerste graad 1, eerste graad 2, bovenbouw) die als één pedagogisch geheel functioneren. Ze hebben de schoolnummers 127613, 127621 en 111807. De verslaglegging gebeurt per schoolnummer. Voor een volledig beeld van de school dienen de drie doorlichtingsverslagen dan ook samen gelezen te worden. Waar verder in de verslagen verwezen wordt naar 'de school', is de pedagogische eenheid bedoeld, tenzij dit uit de context anders kan opgemaakt worden. De onderdelen met als titel 'Samenvatting', 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', 'Overige erkenningsvoorwaarden', 'Reglementering', 'Kwaliteitsbewaking van de processen' en 'Algemeen beleid' zijn identiek in deze verslagen.

2 SAMENVATTING

Het Virga Jessecollege te Hasselt (VJC) is een grote centrumschool met in een zesjarige structuur een eerste graad A-stroom, zo goed als alle studierichtingen in het studiegebied Algemeen Secundair Onderwijs en bijkomend de studierichting Handel in het tso. De school heeft twee vestigingsplaatsen. Ontstaan uit een fusie van twee humaniora's, is de school intussen goed op weg zich een nieuwe, eigen identiteit te verwerven. Voor de meeste beleidslijnen is dit reeds gelukt, voor enkele is de school nog in beweging.

De school kent een stijgend aantal leerlingen. De overgrote meerderheid stroomt vlot door in de eigen school. De vrij homogene schoolbevolking met goede onderwijskansen is daar niet vreemd aan. De meeste leerlingen vervolgen hun studies in het hoger onderwijs, waar ze studieresultaten behalen die lichtjes boven de Vlaamse referentiewaarden liggen.

De school wil haar leerlingen een brede en harmonische vorming bieden, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de talrijke middagactiviteiten en de vele creatieve projecten. In dit kader neemt ze ook haar inspanningsverplichting aangaande de vakoverschrijdende eindtermen ter harte. De contexten 'mentale gezondheid' en 'omgeving en duurzame ontwikkeling' worden op een adequate manier aangepakt. Het erkenningsonderzoek op een representatief staal van het onderwijsaanbod wijst verder uit dat voor bijna alle onderzochte vakken en studierichtingen de leerplanrealisatie voldoet. Enkel voor Nederlands in de eerste graad en in de tweede graad aso behalen de leerlingen niet alle leerplandoelstellingen. Te weinig aandacht voor vaardigheden ligt hieraan ten grondslag. De inspectie heeft vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en in het engagement van de betrokken vakgroep. Daarom neemt ze het tekort niet mee in het eindadvies. Dat betekent dat de school een gunstig advies krijgt voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'. Ook met de onderzochte onderwijsreglementering is de school in orde.

Het VJC heeft voor leerbegeleiding reeds een aanzienlijk parcours afgelegd. Dit blijkt uit de degelijke visie die recentelijk opnieuw geformuleerd en geactualiseerd is. De school biedt een gestructureerde leerlingenbegeleiding aan die goed is uitgebouwd voor de hele school en met een specifieke inkleuring per graad. Het curatieve luik is sterk. De preventieve leerbegeleiding is voor een behoorlijk aantal vakken goed, maar biedt voor sommige vakken nog groeikansen.

De school heeft een duidelijke visie op leerlingenevaluatie en leverde de afgelopen jaren ook ondersteuning om die visie te operationaliseren. Onder meer het concept van de attitudebeoordeling en de richtlijnen voor de delibererende klassenraad zijn voorbeelden van goede praktijk. De evolutie naar competentiegerichte, brede evaluatie verloopt op de snelheden van de verschillende vakgroepen. Voor de meeste erkenningsonderzoeken voldoet de evaluatiepraktijk, maar bij alle vakken verdient de afstemming op de leerplandoelen verdere aandacht.

Voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving' (BVH) daarentegen voldoet de school niet aan de eisen. Ondanks de inspanningen van het beleid om werkpunten voor BVH in kaart te brengen, slaagt ze er onvoldoende in om de verbeteracties doelmatig te

plannen en te beheersen. Deze vaststellingen leiden tot een advies gunstig beperkt in de tijd voor deze erkenningsvoorwaarde.

Het directieteam voert samen met het schoolbestuur een dynamisch beleid dat consequent wordt uitgewerkt in gestructureerde schoolwerkplannen. Opvallend daarbij is de ruimte voor een participatieve 'bottom-up' inbreng. Het uitgebreide middenkader zorgt voor een stevige beleidsondersteuning. Tussentijdse evaluaties en analyses van gegevens helpen de school om de vinger aan de pols te houden en de doeltreffendheid van haar kwaliteitszorg na te gaan. Dat lukt nog niet even goed voor alle aspecten van de schoolwerking. Het kwaliteitszorgsysteem vergt nog verfijningen inzake criteria en gepaste beoordelingsmethodes. De kwaliteitsbewaking van de beleidsmatige initiatieven en van de onderwijsprocessen gebeurt niet altijd tot op de klasvloer. Zo is er bijvoorbeeld nog werk aan de winkel inzake ICT-integratie. De professionalisering van de personeelsleden kent een weinig convergente beleidsaanpak. Meer aansturing en opvolging is nodig. De schoolleiding staat met name voor de uitdaging om kwaliteitszorg tot op het niveau van de vakgroepen door te trekken. Nog niet alle vakgroepen zijn er klaar voor om hun onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	x
Graad 2 ASO Economie	Nederlands	
Graad 2 ASO Grieks-Latijn	Nederlands	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	Nederlands	
Graad 2 ASO Latijn	Nederlands	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica, Nederlands, wiskunde	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	aardrijkskunde, Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	aardrijkskunde, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	aardrijkskunde, wiskunde	Grieks, Latijn
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde	aardrijkskunde, wiskunde	Grieks, wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	aardrijkskunde, wiskunde	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	aardrijkskunde, Engels, Frans, wiskunde	Engels, Frans, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	aardrijkskunde, biologie, chemie, fysica	aardrijkskunde, biologie, chemie, fysica, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	aardrijkskunde	Latijn
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	aardrijkskunde, biologie, chemie, Engels, Frans, fysica	aardrijkskunde, biologie, chemie, Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	aardrijkskunde, Engels, Frans, wiskunde	Engels, Frans, wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	aardrijkskunde, biologie, chemie, fysica	aardrijkskunde, biologie, chemie, fysica
Graad 3 TSO Handel	Frans	Duits, Frans

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Nederlands in de tweede graad aso (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet niet

Het aanbod van de leerplandoelen is onvoldoende evenwichtig. De vaardigheden komen onvoldoende aan bod en worden in verhouding tot de ondersteunende kennis te weinig geëvalueerd. De taalbeschouwing is onvoldoende geïntegreerd in de vaardigheden.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren bieden de meeste onderwijsdoelen van het leerplan aan. De verschillende componenten van het leerplan komen wel aan bod, maar ze zijn onvoldoende evenwichtig uitgebouwd in de lesactiviteiten. Met name taalvaardigheid wordt te weinig structureel aangeboden, ten voordele van taalbeschouwing en de literaire component.

De integratie van de vier vaardigheden in functionele opdrachten blijft onderbelicht. De nadruk ligt te weinig op de communicatieve waarde van taal en in verhouding te veel op de grammaticale structuur en vormvastheid. De systematische inoefening van vooral de productieve vaardigheden geënt op de leerplandoelen komt in het gedrang, omdat de focus op taalbeschouwing ligt. De contexten waarin die ondersteunende kennis wordt aangeboden zijn weliswaar reëel en de leraren werken dikwijls inductief, maar van integratie van de vaardigheden met de component ondersteuning is minder te merken. De lexicale en grammaticale leerinhouden blijven nog te veel geïsoleerd van de vaardigheidsoopdrachten, al heeft de vakgroep Nederlands op basis van de nieuwe leerplannen duidelijk inspanningen geleverd: er zijn goede voorbeelden te vinden van integratie van de leerstofonderdelen in functionele contexten en opdrachten.

Bij schrijfvaardigheid ligt de nadruk op vormvastheid, waardoor de andere componenten van deze vaardigheid dikwijls onderbelicht blijven. Leesvaardigheid komt ruimer aan bod, maar beperkt zich veelal tot het kopiërende en beschrijvende niveau. Het aanleren en inoefenen van leesstrategieën gebeurt dikwijls vanuit theoretische invalshoek.

Het tekstaanbod is vrij volledig en gevarieerd. Het materiaal is authentiek of semi-authentiek en het sluit aan bij de interesse van de leerlingen. Ook de literatuurcomponent krijgt de aandacht die het verdient, conform het leerplan. Leesplezier staat centraal in de benadering van literaire component van het leerplan.

Het klassieke onderwijsleergesprek neemt een belangrijke plaats in de lespraktijk in: groeps- en hoekenwerk komen in mindere mate voor.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau

De evaluatiepraktijk is representatief voor de aangeboden leerstof. Dit betekent dat de vaardigheden niet de hoofdcomponent vormen, zoals het leerplan voorschrijft. Vooral schrijf-, spreek- en luistervaardigheid wegen

Transparantie onvoldoende door in de beoordeling van het beheersingsniveau van de leerling, evenmin als procesevaluatie.

Zowel in het dagelijks werk als in de examens maken afzonderlijke taalbeschouwingsoefeningen (grammatica, woordenschat, spelling) nog een aanzienlijk aandeel van de evaluatie uit. Dat aandeel is nog groter dan de puntenverdeling laat vermoeden. De geïsoleerde, theoretische en reproductieve bevraging van leesstrategieën, schooltaalwoorden en woordsoorten is niet conform het leerplan. Maar er zijn ook goede voorbeelden te vinden van integratie van de vaardigheden en taalbeschouwing.

Meer en meer hanteren de leraren ad hoc ook evaluatiekaders met transparante criteria en normen voor de evaluatie van vooral schrijf- en spreekvaardigheid. Maar ze maken nog geen deel uit van een globale evaluatiesystematiek, die ook over de studiejaren heen de nodige transparantie biedt aan de leerlingen. Zo worden spreekmomenten nog onvoldoende aangegrepen om de leerling ook formeel te beoordelen en bij te sturen – iets wat informeel constant gebeurt. Daardoor is de evaluatie van de spreekvaardigheid beperkt. Voor luistertoetsen ontbreekt dikwijls het structurerende en beoordelende niveau. Ook de leestesten beperken zich soms tot het reproductieve of beschrijvende niveau. De beoordeling van schrijfvaardigheid is niet in alle gevallen geënt op de leerplandoelen.

De examens zijn met zorg opgesteld. Ze vermelden de puntentelling en de bron van het tekstmateriaal. Soms stelt een feedbackformulier de leerling in staat om te reflecteren op zijn eigen functioneren of op de examenvragen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief De leraren zijn gefocust op leerwinst. Ze motiveren de leerlingen tot actieve deelname aan de lessen. Maar de grootte van de klasgroepen in combinatie met de overheersende lesvorm geeft daar niet altijd de gelegenheid toe.

Het principe van de evaluatie als remediërmiddel is relatief goed ingeburgerd. De leraren sturen de leerlingen systematisch bij, zowel mondeling als schriftelijk via feedback op toetsen. Die is soms uitgebreid en pertinent en soms beperkt tot de vaststelling dat de leerling “beter kan” of “meer moet studeren”. De leraren hanteren leerstrategieën en maken de leerlingen een systematiek eigen voor de benadering van opdrachten (OVUR). Ze voorzien in remediëringkansen en -oefeningen.

Voor leerlingen met leermoeilijkheden zijn er compenserende maatregelen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen De leraren beschikken over vaste lokalen. In de meeste zijn voldoende didactische middelen voorhanden. De ICT-uitrusting van de lokalen varieert: in de meeste lokalen is die beperkt en in sommige zelfs onbestaand, zodat andere klassen soms gestoord moeten worden om de eindtermen ICT te kunnen aanbieden. De school beseft dat de uitrusting de realisatie van de eindtermen onvoldoende ondersteunt en maakt op dit ogenblik een inhaalbeweging inzake ICT-investeringen voor de taalklassen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming De vakgroep Nederlands overlegt geregeld formeel, zowel over organisatorische als didactisch-pedagogische materies. Om efficiëntieredenen splitsen ze de vergadering soms op volgens graad. De leraren overleggen over het onderwijsaanbod, wisselen toetsmateriaal uit en stellen examens voor parallelklassen in overleg op. De uitwisseling van ideeën met andere taalvakken is beperkt.

De nascholingsbehoeften worden niet systematisch in kaart gebracht. Het aantal bijgewoonde specifieke vakopleidingen rond evaluatie is eerder gering. Het bijwonen van elkaars lessen gebeurt uiterst zelden.

De vakgroep Nederlands is gemotiveerd en gericht op de bijsturing van het onderwijsleerproces. De leraren zijn veranderingsbereid en kwaliteitsgedreven. Er is ruim voldoende expertise en slagkracht om de evaluatiepraktijk bij te sturen, conform de leerplandoelstellingen.

4.1.1.2 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2002/0279/047)

Voldoet

De leerlingen realiseren de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief. De leerbegeleiding focust goed op de noden van de leerlingen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Samenhang
Evenwicht
Beheersingsniveau*

Het onderwijsaanbod komt grotendeels overeen met de leerplandoelstellingen en vormt een samenhangend geheel. De leerlingen exploreren de meeste onderwerpen consequent en doelgericht, maar er zijn enkele tekortkomingen rond ruimtemeetkunde. In het curriculum van beide leerjaren ontbreken sommige doelstellingen ervan, andere komen slechts oppervlakkig aan bod. Het onderdeel staat stevast op het einde van het schooljaar geprogrammeerd en de jaarplanning is bovendien erg optimistisch wat betreft het aantal lesweken. Samen met de overaccentuering van sommige algebra- en/of analyseonderwerpen in het eerste trimester leidt dit tot onevenwichten in het onderwijsaanbod.

Op reken-, meet- en tekenvaardigheden na krijgt de component 'vaardigheden (en attitudes)' veeleer een impliciete behandeling. Leraarafhankelijk zijn er goede aanzetten tot een meer directe en expliciete benadering, maar over het algemeen beschouwen de leraren het onderdeel nog te veel als vanzelfsprekend aanwezig doorheen heel het curriculum. Zo is er bijvoorbeeld geen (graad)leerlijn uitgewerkt voor een graduele opbouw ervan.

De lessen zijn in beide leerjaren gemiddeld voldoende afgestemd op de verwachte beheersingsniveaus van het leerplan. De leerlingen krijgen, binnen de grenzen van het aangeboden curriculum, een degelijke wiskundige vorming.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. Nog niet alle leslokalen zijn uitgerust met een pc met internettoegang en voldoende projectiemogelijkheden. De leraren doen inspanningen om in dit kader met wiskundige software aan de slag te gaan, maar de ICT-integratie in de lessen blijft bescheiden.

Leerlingen zelf gebruiken zelden actief eigentijdse wiskundige software of internetapplicaties. De school laat daarmee kansen liggen om hen op een eigentijdse manier wiskundige inzichten te laten verwerven via visualisatie, grafische voorstellingen en dito animatie (meetkunde).

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

'Dagelijks werk' steunt vooral op schriftelijke toetsen, waardoor productevaluatie voorop staat. Slechts enkele leraren betrekken consequent en geregeld ook elementen van procesevaluatie (taken, voorbereidingen, zelfstandig werk, ...) in de evaluatiescores. Rekenvaardigheden worden over het algemeen prima getoetst, net als meet- en tekenvaardigheden. De leraren evalueren de andere,

meer generieke wiskundige vaardigheden niet, althans niet direct.

De leraren stellen voor alle klasgroepen de examens samen op. De examenvragen zijn valide en de verdeling over de verschillende leerplancomponenten is voldoende evenwichtig en representatief. Het peil van de examens is in overeenstemming met het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht. De statistische variantie in de jaarresultaten is voor de meeste klasgroepen aanvaardbaar, maar verkleint niet naar het einde van de graad.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de leernoden van de leerlingen. De individuele begeleiding bij het oplossen van oefeningen is intens. De lessen verlopen gestructureerd, met het klassieke onderwijsleergesprek als meest voorkomende werkvorm. Het gebruik van meer activerende werkvormen en binnenklasdifferentiatie verschilt van leraar tot leraar. De leraren concipiëren de evaluaties goed als een inherent onderdeel van het leerproces. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.

De leerbegeleiding is vooral curatief. Leraren zijn steeds bereid om leerlingen te begeleiden bij het wegwerken van problemen, maar hanteren daarbij niet altijd een directe en sturende aanpak. De leerlingen krijgen nog vaak zelf de verantwoordelijkheid om extra oefeningen te vragen of te maken.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De formele vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over de graden en de onderwijsvormen heen. De agenda van de vergaderingen – twee, drie per jaar- is meestal gewijd aan vakorganisatorische onderwerpen. Algemene didactische thema's en ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, vaardigheden/attitudes, procesevaluatie, ... zijn zelden onderwerp van stelselmatig overleg of beslissingen. Een consequente leerplanstudie is nog te weinig het uitgangspunt van de acties en de initiatieven. De vakgroep is in deze vorm nog op zoek om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Het meeste baat vinden de leraren bij de horizontale werking, vaak binnen de leerjaren en de graden. In onderlinge contacten wordt de dagelijkse lespraktijk op een informele manier gedeeld, bevraagd en bijgestuurd. Deze spontane werking zorgt onmiskenbaar voor een interne dynamiek en gedragen afspraken, maar het eigen didactisch handelen in de klas blijft toch in hoge mate een individueel gegeven.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten, maar de initiatieven tot individuele professionalisering zijn leraargebonden. Daardoor blijven de expertise en de didactische knowhow die de leraren individueel hebben opgebouwd, nog vaak geïsoleerd bij de persoon in kwestie. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog.

4.1.1.3 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden behoorlijk tot zeer goed en met ruime aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd. De evaluatie is van een degelijk niveau, transparant en voldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	De beoordeling van het onderwijsaanbod steunt alleen op de leerplannen die vorig schooljaar van kracht waren.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakinhoudelijke eindtermen (ET) van de basisvorming en op de cesaurodoelen (CD) en specifieke eindtermen (SET) voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', worden nagenoeg volledig en op een degelijk beheersingsniveau aangeboden.
<i>Samenhang</i>	

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke ET 'Wetenschap en samenleving' en op de CD en SET 'Natuurwetenschap en maatschappij', komen maar beperkt als leerinhoud in de lessen aan bod. Impliciet krijgen ze wel aandacht, bij lesonderwerpen die ook op de maatschappij een invloed hebben (milieu, kernenergie, ...).

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke ET 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' van de basisvorming, worden in beide graden goed gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. Op het niveau van leren onderzoeken en van de CD en SET onderzoekscompetentie is dat slechts fragmentarisch het geval. De oorzaken hiervan zijn divers. Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog onvoldoende systematisch aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. De meeste practica bestaan namelijk uit gesloten receptopdrachten waarvan het doel (de onderzoeksvraag) bij de opgave vermeld staat en waarbij de leerlingen niet vooraf moeten peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). Daarnaast werkt de gescheiden vakgroepwerking voor biologie, chemie en fysica de geleidelijke, graadoverstijgende overgang tegen, van onderzoekend leren (met gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen en open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten). Hierdoor ontwikkelen de onderzoeksvaardigheden zich ongelijkmatig, zowel binnen de vakken van een leerjaar als over de leerjaren heen. Dat geldt ook voor de verslaggeving. Alleen voor de onderzoeksopdracht in het laatste leerjaar hebben de vakgroepen voor het volledige proces van een natuurwetenschappelijk onderzoek, een gemeenschappelijke procedure uitgeschreven. Door deze te volgen, bereiken de meeste leerlingen alsnog de onderzoekscompetentie, zij het overwegend op een veeleer bescheiden beheersingsniveau.

Uitrusting	De school heeft voor elk vak op beide campussen degelijke vaklokalen waarin alle lessen plaatsvinden. De minimaal vereiste leermiddelen zijn aanwezig, maar niet overal in voldoende hoeveelheden om leerlingenpractica in de beste omstandigheden te laten verlopen. Als deze lokalen beschikken ook over een beamer en een computer met internetaansluiting, die op gepaste wijze in de lessen gebruikt worden.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

De lessen verlopen in een gemoedelijk maar wel voldoende gedisciplineerd leerklimaat voor een vlot lesverloop. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren overwegend vraaggestuurde leergesprekken tijdens de lesopbouw. Op een hoger en meer analytisch niveau gebeurt dit met oefeningen en vraagstukken en in het laatste leerjaar ook door deel te nemen aan het Quantum SpinOff-project. De leerlingen worden ook aangemoedigd om deel te nemen aan de verschillende wetenschapsolympiades. Alleen het zelfontdekkend leren krijgt door de te eenzijdige aanpak van de practica nog te weinig ontwikkelingskansen.

Het gebruik in de lessen chemie van de tweede graad, van een leerwerkboek met uitgebreide invuldidactiek en een kant-en-klare samenvatting van elk hoofdstuk, vergt reflectie. Het werkt contraproductief bij het nastreven van de VOET 'leren leren' omdat het voor informatieverwerking en het zelfstandig leren nemen van notities, het niveau van de betreffende VOET van de eerste graad niet overstijgt. Voor de leerinhouden op zich is het wel geschikt.

Het elektronisch platform wordt vooral voor leerstofaanbod en wederzijdse communicatie gebruikt. Voor remediëring en differentiatie is dat veel minder het geval. De leerlingen kunnen wel steeds bij hun leraren terecht, ook buiten de lessen. Voor leerlingen met leer- of ontwikkelingsstoornissen zijn er aangepaste maatregelen.

Evaluatiepraktijk*Evenwicht**Volledigheid**Beheersingsniveau**Transparantie*

De evaluatie gebeurt overwegend leerplangericht. De examenopgaven zijn van een degelijk niveau, transparant en voldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen. Van een aantal opgaven en eenmaal zelfs voor een groot gedeelte van het totale puntenaantal, is het resultaat niet volledig betrouwbaar omdat de oplossing geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden kan worden. Hierdoor kan de school niet onweerlegbaar aantonen of de leerlingen de betrokken doelstellingen bereikt hebben. Bovendien kan men met deze vraagvormen (juist/fout, meerkeuzevragen) het denkproces van de leerlingen niet natrekken, wat de bedoeling is bij inzichtsvragen en oefeningen.

Positief is het gebruik door de leerlingen van peerassessment. Dat is ook het geval voor het zelfevaluatieschema dat ze hanteren na het afwerken van hun onderzoekopdracht in het laatste leerjaar. Ten slotte is ook het feedbackformulier dat ze na het afleggen van een examen over hun studie-inzet invullen, een voorbeeld van goede praktijk.

Globaal zijn de leerlingresultaten heel behoorlijk. Op jaarbasis komen er maar weinig tekorten voor. Waar dat het geval is, gaat dat meestal ook gepaard met tekorten voor andere vakken.

4.1.1.4 Aardrijkskunde in aso derde graad (leerplannen D/2004/0279/028 en D/2012/7841/023)**Voldoet**

Het aanbod van leerplandoelstellingen en de evaluatie ervan zijn aanvaardbaar in een ontwikkelingsgerichte context.

Onderwijsaanbod*Volledigheid**Evenwicht**Beheersingsniveau**Samenhang*

De thema's worden goed gepland over de beide leerjaren.

In de studierichtingen die niet tot de pool wetenschappen behoren, is het aanbod van de thema's uit de fysische aardrijkskunde volledig wat de behandeling in de klas betreft, maar ontbreekt de excursie. Het aanbod van de thema's uit de socio-economische aardrijkskunde is onvolledig. In het eerste leerjaar vordert het aanbod onvoldoende snel om de geplande onderdelen te

realiseren. Daardoor rest er in de laatste maanden van het schooljaar te weinig lestijd om de doelstellingen van het thema 'Verstedelijking en ruimtelijke ordening' volledig en met voldoende diepgang te behandelen. Naargelang de lesgroep varieert het aantal beschikbare lestijden en ontstaan er soms aanzienlijke hiaten in de realisatie van dit thema. In het tweede leerjaar van de graad werd vorig schooljaar het onderdeel 'Voedselvoorziening' uit het thema 'Draagkracht en mondiale verschuivingen' niet behandeld. De vakgroep probeert het onevenwicht tussen de fysieke en de socio-economische thema's weg te werken, maar door situationele factoren is dit slechts beperkt gelukt in het lopende schooljaar. De leerplandoelstelling m.b.t. onderzoeksvaardigheden wordt gerealiseerd met ICT-opdrachten.

In de studierichtingen uit de pool wetenschappen komen de leerplanonderdelen evenwichtig gespreid over de beide leerjaren aan bod. Zowel de leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan de vakgebonden eindtermen aardrijkskunde als deze waarmee specifieke eindtermen voor de pool wetenschappen worden gerealiseerd, zijn leerplangericht uitgewerkt. Ook voor deze leerlingen ontbreekt de geografische excursie. De leerplandoelstelling m.b.t. onderzoeksvaardigheden wordt gerealiseerd met ICT-opdrachten. De school kiest ervoor om de onderzoekscompetentie te realiseren in de andere wetenschapsvakken.

Uitrusting
*ICT
 Inzet uitrusting
 Leermiddelen*

Alle lessen vinden plaats in een vaklokaal dat goed ingericht is. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig, de vereiste wandkaarten zijn permanent beschikbaar. De digitale uitrusting met internettoegang wordt veelvuldig gebruikt voor de projectie van bronnenmateriaal. Het gebruik van het elektronisch platform is beperkt. In elk leerjaar gebruiken de leerlingen een computerlokaal om zelf via ICT een aantal toepassingen te verkennen en onderzoeksvaardigheden te oefenen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
 Volledigheid
 Beheersingsniveau
 Transparantie*

De evaluatie gebeurt op basis van toetsen, taken en examens. De vragen zijn duidelijk geformuleerd en voorzien van de puntentelling. Ze gaan voldoende uit van de leerplandoelstellingen en steunen veelal op bronnenmateriaal. De bevraging is representatief voor de behandelde leerstof en vertoont in het eerste leerjaar van de studierichtingen zonder component wetenschappen dus ook een tekort aan socio-economische inhoud. Daar blijft de bevraging ook vrij eenvoudig en kennisgericht. In de andere lesgroepen is er meer variatie waarbij zowel kennis, vaardigheden als inzicht worden getoetst. De evaluatie van het zelfstandig werk en groepswork is transparant.

Leerbegeleiding
*Preventief
 Curatief*

De leerlingen beschikken over een atlas, een leerboek en een cursus. Door middel van onderwijsleergesprekken op basis van goed geselecteerde geprojecteerde bronnen, waar passend afgewisseld met leerlingactieve werkvormen, verwerken de leerlingen de inhoud. De leerlingen van het eerste leerjaar uit de studierichtingen zonder component wetenschappen vinden op het elektronisch leerplatform nog meer beeldmateriaal.

De leerlingen weten duidelijk wat verwacht wordt bij toetsen, taken en examens. Ze kunnen rekenen op feedback bij hun resultaten. De zorg voor het opsporen van de oorzaak bij tegenvallende resultaten en het remediëren ervan is groot.

Deskundigheidsbevordering
*Vorming
 Overleg*

De leden van de vakgroep selecteren relevante nascholingen uit het aanbod. Ze zijn reflectief ingesteld en passen hun aanbod en evaluatiepraktijk aan op basis van hun ervaring.

De vakgroep werkt samen, vooral wat betreft de uitwisseling van materiaal.

Gezamenlijke leerplanstudie om de onderwijspraktijk te optimaliseren is er weinig.

4.1.1.5 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen en Moderne talen-wiskunde (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/7841/005)

Voldoet

De leerplannen voor Engels en Frans worden voldoende gerealiseerd wat de basisvorming en het specifiek gedeelte betreft. De leerlingenevaluatie is voldoende representatief en valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Conform de leerplanvisie krijgt de vaardigheidscomponent een vooraanstaande plaats in het onderwijs- en leerproces. De receptieve en productieve vaardigheden worden systematisch ontwikkeld. Het verwervingsproces gaat in beide talen gepaard met de ontwikkeling van spreek- en schrijfdurf en het gebruik van communicatiestrategieën. De leraren integreren de taalbeschouwelijke component in voldoende mate in het vaardigheidsonderwijs. De leerlingen bereiken in beide talen een aanvaardbaar tot hoog beheersingsniveau.
---	---

De leerinhouden sluiten aan bij de belangstellingssfeer van de leerlingen. Het gamma van tekstsoorten dat de leerplannen aanreiken, wordt voldoende geëxploreerd. Inhouden en teksten vertonen raakpunten met vakoverschrijdende eindtermen en belichten aspecten van de verschillende culturen. Algemeen wordt in de pool sterk ingezet op intercultureel leren.

De vaardigheidsoefeningen en -opdrachten zijn gevarieerd en uitdagend. De opdrachten zijn vaak gesitueerd op het structurerende en beoordelende niveau. De curriculumopbouw vindt zijn neerslag in overzichtelijke leerlingendocumenten. De leerlingen houden een portfolio bij, aan de hand waarvan zij hun vorderingen kunnen traceren.

De specifieke eindtermen worden in voldoende mate gerealiseerd conform het decretale poolconcept, met bijdragen vanuit Engels en Frans en in beperktere mate vanuit Duits. De vakgroep heeft de complementaire inbreng vanuit de drie vakken in kaart gebracht. De realisatie van de specifieke eindtermen leidt in voldoende mate tot een verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming. De realisatie is bewust afgestemd op een verdieping van de reflectie op taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem.

Voor de realisatie van de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie krijgen de leerlingen in het eerste leerjaar kleinere opdrachten voor Frans en Engels. Ze stellen onder meer een onderzoek in naar het gebruik van reclametaal, wat ook hun maatschappelijke weerbaarheid bevordert. De remediëring tijdens het proces is voor optimalisering vatbaar (formulering van een onderzoeksvraag als titel, gebruik van teksten in de doeltaal). In het eindjaar wordt voluit gegaan met meer omvattende linguïstische en literaire opdrachten voor Engels. Degelijke en zinvolle onderzoeksvragen vormen in de regel het uitgangspunt van het onderzoek. De groei naar zelfstandige onderzoeksvaardigheden is niet alleen een graadgebeuren, maar wordt aan de hand van een leerlijn gespreid over de tweede en de derde graad.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i>	De vaardigheidstoetsing is voor beide vakken uitdagend. De toetsing zowel van de receptieve als van de productieve vaardigheden is meestal gesitueerd op de structurerende en beoordelende beheersingsniveaus. Integratie van receptieve
---	--

*Beheersingsniveau
Transparantie*

en productieve vaardigheden, vakattitudes en kennis wordt in zekere mate nagestreefd. Lexicale en grammaticale kennis en inzicht worden bevestigd in functionele contexten, maar nog niet systematisch gekoppeld aan de vaardigheidstoetsing. Daarnaast zijn er al voorbeelden van geïntegreerde evaluatie in de vorm van taaltaken.

Algemeen beantwoordt de puntenverdeling aan de gewichten die de leerplannen aan de verschillende componenten toekennen. Het aandeel 'reproductie' is beperkt. Veel wordt ingezet op 'transfer'. Beoordelingscriteria worden geëxpliciteerd. Scores die leerlingen in het teken van zelfevaluatie zichzelf toekennen, worden bij sommige opdrachten naast de scores van de leraren geplaatst. Van de mondelinge prestaties van de leerlingen zijn schriftelijke rapporten voorhanden.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

Het klassenmanagement is professioneel en de lessen verlopen dynamisch. Activerende werkvormen worden toegepast en leerlingen krijgen ruime kansen om met elkaar in de respectieve doeltalen in gesprek te gaan.

De leraren zorgen voor gestructureerd onderwijs, op zich een waardevolle ondersteuning van het leerproces. Oefeningen op leren leren en leren structureren worden geïntegreerd in het talenonderwijs en zijn voorbeelden van goede praktijk op het vlak van preventieve leerbegeleiding. De leraren houden rekening met specifieke onderwijsbehoeften en bieden individuele remediëringen aan in geval van tegenvallende leerprestaties. Aan de hand van vormen van begeleid zelfstandig leren en het gebruik van het portfolio bevorderen ze de groei naar autonoom leren.

De uitwerking van de onderzoeksopdracht gaat gepaard met gestructureerde ondersteuning en begeleiding. De fasen van informatieverwerking en -verwerking, voorbereiding en uitvoering, rapportering en confrontatie met andere standpunten worden doorlopen, conform de betrokken specifieke eindtermen. Vormen van zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie op leerlingenniveau worden daarbij toegepast.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school voldoet aan de minimale materiële leerplanvereisten. De leraren integreren ICT in de taallessen. De lokalen zijn voldoende leerkrachtig en lenen zich tot het gebruik van interactieve werkvormen.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De vakgroepen hebben zich in verscheidene opzichten geprofessionaliseerd. Het gaat om nascholingen met betrekking tot de respectieve curricula en met betrekking tot pedagogisch-didactische aspecten, zoals de ontwikkeling van groepsdynamica en het doelgerichte gebruik van communicatieve en creatieve werkvormen. De vakgroepen implementeren en multipliceren de gevolgde nascholingen.

4.1.1.6 Grieks in aso derde graad in Grieks-Latijn en Grieks-wiskunde en Latijn in aso derde graad in Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplan D/2006/0279/038)

Voldoet

De specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt. De evaluatie is valide. De materiële uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht*

Grammatica en vocabularium worden operationeel gehouden. Grammatica wordt volgens de behoeften van de verschillende klasgroepen en

gedifferentieerd herhaald. Lectuurgebonden vocabularium wordt door de leerlingen voorbereid of in woordenlijsten of teksthulp aangeboden. Zowel voor Grieks als voor Latijn worden alle leerplanaspecten aangeboden en ondersteund door lectuur, zij het dat de hoeveelheid daarvan uiteenlopend is en soms minimaal. Voor Grieks is bij lyriek het palet van genres en auteurs veeleer beperkt, is de lectuur voor retoriek breed uitgesponnen en moet de keuze van filosofische teksten worden bewaakt. Voor Latijn heeft de vakgroep bewust – en met inhoudelijke argumentatie – gekozen voor een onevenwichtige spreiding van de zes leerplancomponenten over de beide leerjaren. Dat brengt evenwel met zich mee dat in het tweede leerjaar het juridische en het filosofische aspect met een (zeer) beperkte hoeveelheid lectuur aan bod komen. De verschillende aspecten zijn goed omkaderd met inleidingen over de historische periode, auteurs en genres. De gelezen teksten worden degelijk besproken, met onder meer aandacht voor tekstinhoud en –structuur en stilistiek. Het aanvullend lesmateriaal is uitgebreid en bestaat uit actualiserende artikels of fragmenten uit diverse publicaties. Uit de leerlingennotities is evenwel niet altijd duidelijk hoe en op welk verwerkingsniveau deze documenten worden behandeld. Er is groeiende belangstelling voor receptie in literatuur, beeldende kunsten en muziek. De leraren organiseren jaarlijks een aantal bezoeken aan theater of museum. Ook de deelname aan de olympiades Grieks en Latijn verrijkt het curriculum.

De gehanteerde lectuurmethode sluit aan bij die van de eerste en tweede graad. De vakgroep heeft expliciet gekozen om ook valentielectuur in de derde graad te introduceren en consequent te hanteren. Waar in de eerste graad deze werkvorm in de lectuurlessen veeleer impliciet aan bod komt, is er in een aantal lesgroepen van de derde graad een ‘oversystematisering’. Positief zijn de tekstmarkeringen in het leesmateriaal die de leesbetrokkenheid van de leerlingen aanzienlijk verhogen. Anderzijds leidt de gedetailleerde uitwerking tot een overdreven duiding van zinsdelen of zinsdeelstukken en tot vertraging van het leestempo. De aanpak resulteert nog niet in een integratie van morfologische en syntactische analyse en tekstbegrip. Het leesproces gebeurt zeer vertaalgericht, zodat bij heel wat leerlingen het tekstbegrip vanuit de Nederlandse vertaling tot stand komt. Leraren vullen daarbij, net zoals in de eerste graad, heel wat vertaaltechnische problemen zelf in.

De realisatie van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie is pas vorig schooljaar opgestart en resulteert in het huidige schooljaar in opdrachten die (kunnen) beantwoorden aan leren onderzoeken en onderzoekend leren. Het uitgewerkte sjabloon en het logboek bieden de leerlingen voldoende ondersteuning voor het uitvoeren van de opdrachten. De verschillende fases van het onderzoek komen in voldoende mate aan bod. Valkuilen voor de leerlingen zijn evenwel een te brede of te ambitieuze keuze van het onderwerp, een onzuiver gestelde onderzoeksvraag en een te vage conclusie. Het duo- of groepswork leidt tot verdeling van het werk, zodat niet alle leerlingen alle fases doorlopen.

De toetsen over grammatica en vocabularium zijn beperkt. De toetsen en examens over lectuur zijn goed op elkaar afgestemd. De diverse aspecten van het lectuuronderwijs komen gevarieerd aan bod, zij het dat de bevraging voornamelijk gericht is op kennis en reproductie van de behandelde leerinhouden. In een aantal gevallen is de vraagstelling zeer genuanceerd, met aandacht voor transfer van kennis en vaardigheden. Net zoals in de eerste graad zijn er geen systematische toetsen over leesvaardigheid, terwijl die competentie

wel wordt verwacht in de examens. Op deze manier komen de leerplanprincipes over de validiteit, herkenbaarheid en representativiteit van de evaluatie in het gedrang en mist men kansen voor procesevaluatie. Positief scoort de registratie van de mondelinge examens. De gegevens bevatten de examenvragen, de schriftelijke voorbereidingen van de leerlingen, een neerslag van de mondelinge proef en een attitude-evaluatie.

De leerlingenresultaten variëren van net voldoende tot (zeer) goed.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

In de lessen heerst een overwegend aangenaam leef- en leerklimaat, met goede omgangsvormen tussen de leraren en leerlingen. De meeste leerlingen zijn voldoende betrokken bij het leer- en leesproces, onder meer door de uitgewerkte lectuurmethode met tekstmarkeringen. Het lesmateriaal is inhoudelijk voldoende uitdagend. Een aantal factoren belemmert evenwel enigszins de verzelfstandiging van de leerlingen in hun leerproces. De frequente bordnotities en de gesystematiseerde tekstmarkeringen stimuleren te weinig het zelfstandig noteren, het ietwat trage leestempo beperkt de hoeveelheid lectuur en tijdens het lezen vullen de leraren heel wat vertaaltechnische problemen op.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De nodige leermiddelen zijn aanwezig. In alle leslokalen zijn een pc, beamer en projectiebord of (beeld)schermbord ter beschikking. Deze uitrusting wordt overwegend goed en frequent gebruikt. De ICT-vaardigheden van de leerlingen voldoen. De vakgroep is geabonneerd op een aantal vaktijdschriften. De leraren beschikken ook individueel over heel wat lesmateriaal.

Sedert vorig schooljaar is de vakgroep begonnen met het posten van lesmateriaal op het digitale leerplatform, maar dat gebeurt nog niet volledig en systematisch.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroepwerking gebeurt degelijk en grondig, met formeel en frequent informeel overleg en met uitwisseling van lesmateriaal. In onderlinge samenwerking werden de documenten voor valentiegrammatica en de daaraan verbonden lectuurmethode uitgewerkt. Er is voldoende deskundigheid en werkkraft aanwezig om de verdere bijstellingen vorm te geven.

De lesopdrachten van de leraren zijn zeer versnipperd. Desondanks slagen zij erin, ook binnen het zesjarig curriculum, om de gemaakte afspraken na te leven en gelijkgericht te werken.

De meeste leraren volgen geregeld nascholing over school- en vakgebonden thema's. De voorbije schooljaren werden de nieuwe leerplannen voor de eerste en tweede graad grondig bestudeerd. De nascholingen hierover werden gemultipliseerd. De implementatie van de valentielectuur in de derde graad is een sterk punt in de professionalisering van de vakgroep.

4.1.1.7 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Humane wetenschappen, Latijn –Moderne talen en Grieks-Latijn (leerplan D/2004/0279/021)

Voldoet

De leerlingen realiseren de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatie is voldoende valide en representatief. De leerbegeleiding is vooral curatief.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Samenhang

Evenwicht

Beheersingsniveau

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen over de beide leerjaren samenhangend en betrekkelijk evenwichtig aangeboden. Het aanbod is nagenoeg volledig, maar door een weinig secure en strikt lineaire planning is het behandelen van sommige doelstellingen op het einde van elk schooljaar telkens weer problematisch. Het betreft delen van 'goniometrische functies' in het

eerste leerjaar en van 'statistiek, kansrekenen en telproblemen' in het tweede leerjaar. De planning voorziet voor deze laatste onderwerpen in een aantal klasgroepen overigens te weinig lestijden. Daardoor komt naast de volledigheid ook de diepgang van de betrokken doelstellingen in het gedrang. Dat is bijzonder jammer in het licht van het profiel van de betrokken studierichtingen en van de potentiële verdere studies van de leerlingen.

De leraren gaan veeleer intuïtief en impliciet aan de slag met de component 'vaardigheden (en attitudes)'. Behalve voor de technische vaardigheden (reken-, meet- en tekenvaardigheden) zijn er weinig sporen van een expliciete behandeling. De initiatieven om uit te gaan van een meer directe benadering zijn schaars en verschillen van leraar tot leraar.

De lessen zijn in beide leerjaren gemiddeld voldoende afgestemd op de verwachte beheersingsniveaus van het leerplan. De leerlingen krijgen, binnen de grenzen van het aangeboden curriculum, een degelijke wiskundige vorming.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren, voldoet. Nog niet alle leslokalen zijn uitgerust met een pc met internettoegang en voldoende projectiemogelijkheden. Onder andere daardoor kiezen leraren er amper voor om wiskundige software te gebruiken in hun lessen, ondanks alle goede intenties. De ICT-integratie is dan ook bescheiden.

Anderzijds hanteren de leraar en de leerlingen tijdens de lessen en bij de evaluaties vlot een grafisch rekentoestel. Slechts af en toe wijken de leerlingen uit naar een ICT-lokaal om met andere digitale hulpmiddelen aan de slag te gaan. De school mist zo kansen om leerlingen wiskundige inzichten op een eigentijdse manier te laten verwerven via visualisatie, grafische voorstellingen en dito animatie.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is voldoende valide en representatief voor de behandelde leerstofinhouden. Er is klassiek aandacht voor productevaluatie via schriftelijke toetsen. Andere evaluatievormen komen nauwelijks aan bod. Er zijn weinig of geen indicaties van procesevaluatie en/of evaluatie van vaardigheden en vakgebonden attitudes, hoewel de eindtermen en de leerplannen dat ook benadrukken, naast kennis.

De examenvragen zijn valide en de verdeling over de verschillende leerplancomponenten is voldoende evenwichtig en representatief. Slechts voor een aantal klasgroepen stellen leraren de examens samen op. De taxonomische niveaus betreffen meestal die van de aangeleerde standaardprocedures en -oplossingen. Het peil van de examens is daarmee min of meer in overeenstemming met het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht. Opvallend is de grote statistische variantie in de jaarresultaten in het eerste leerjaar, met heel wat negatieve uitschieters. In het tweede leerjaar zijn de eindresultaten iets beter gecentreerd.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In de klasgroepen heerst een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect, de interactie met de leerlingen is vrij ongedwongen. De lessen verlopen gestructureerd, met het klassieke onderwijsleergesprek als meest voorkomende werkvorm. Meer activerende werkvormen zoals groepswork en zelfstandig leren zijn nog niet sterk ingeburgerd. De individuele begeleiding bij het oplossen van oefeningen is intens. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback.

De leerbegeleiding op vakniveau is vooral curatief. De leraren zijn steeds bereid om leerlingen te begeleiden bij het wegwerken van problemen, maar hanteren daarbij niet altijd een directe en sturende aanpak. De leerlingen krijgen nog vaak zelf de verantwoordelijkheid om extra oefeningen te vragen of te maken. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De formele vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over de graden en de onderwijsvormen heen. De agenda van de vergaderingen – twee, drie per jaar- is meestal gewijd aan vakorganisatorische onderwerpen. Algemene didactische thema's en ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, vaardigheden/attitudes, procesevaluatie, ... zijn zelden onderwerp van stelselmatig overleg of beslissingen. Een consequente leerplanstudie is nog te weinig het uitgangspunt van de acties en de initiatieven. De vakgroep is in deze vorm nog op zoek om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Het meeste baat vinden de leraren bij de horizontale werking, vaak binnen de leerjaren en de graden. In onderlinge contacten wordt de dagelijkse lespraktijk op een informele manier gedeeld, bevraagd en bijgestuurd. Deze spontane werking zorgt onmiskenbaar voor een interne dynamiek en gedragen afspraken, maar het eigen didactisch handelen in de klas blijft toch in hoge mate een individueel gegeven.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten, maar de initiatieven tot individuele professionalisering zijn leraargebonden. Daardoor blijven de expertise en de didactische knowhow die de leraren individueel hebben opgebouwd, nog vaak geïsoleerd bij de persoon in kwestie. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog.

4.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Grieks-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)

Voldoet

De leerlingen realiseren de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatie is voldoende representatief en transparant. De leerbegeleiding is vooral remediërend.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Samenhang
Evenwicht
Beheersingsniveau*

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen van de basisvorming en van het specifiek gedeelte samenhangend en nagenoeg volledig aangeboden. De vakgroep verdeelt het graadleerplan min of meer evenwichtig over de beide leerjaren. De strikt lineaire en optimistische planning houdt weinig rekening met lesuitval. Daardoor realiseren de leerlingen niet alle doelstellingen van 'statistiek en kansrekenen' even diepgaand. Het onderdeel staat ook stevast geprogrammeerd op het einde van het schooljaar in het tweede leerjaar.

De leerlingen krijgen maar beperkt voeling met de leerplandoelstellingen rond 'vaardigheden (en attitudes)', andere dan reken-, teken- en meetvaardigheden. De leraren hebben er weliswaar voldoende intuïtieve aandacht voor doorheen heel het curriculum, maar ze komen niet tot het hanteren van een directe en expliciete benadering ter zake. Daarmee worden kansen gemist om voldoende recht te doen aan het belang en de kracht van deze leerplandoelstellingen.

De leerlingen behalen de eindtermen van de 'onderzoekscompetentie' (ET20, ET21 en ET22) zeer gebrekkig. De beperkte invulling komt niet tegemoet aan de

realisatie van de specifieke vaardigheden die de kern uitmaken van de drie betrokken eindtermen. Er is weinig of geen aandacht voor de noodzakelijke procesopbouw en -evaluatie zoals het leerplan aangeeft. Het ontbreekt ook aan een afgesproken leerlijn doorheen de graad.

De lessen zijn in beide leerjaren gemiddeld voldoende afgestemd op de verwachte beheersingsniveaus van het leerplan. De leerlingen krijgen, binnen de grenzen van het aangeboden curriculum, een degelijke wiskundige vorming.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren, voldoet. Nog niet alle leslokalen zijn uitgerust met een pc met internettoegang en projectiemogelijkheden. De leraren doen inspanningen om in dit kader wiskundige software in te schakelen in hun lessen, maar de ICT-integratie blijft bescheiden.

Tijdens de lessen en bij de evaluaties hanteren de leraar en de leerlingen vlot een grafisch rekentoestel. Daarbuiten blijven de momenten beperkt waarbij leerlingen zelf aan de slag gaan met andere ICT-hulpmiddelen, wiskundige software of internetapplicaties. Slechts af en toe wijken de leerlingen uit naar een ICT-lokaal. De vakgroep lost daarmee de ICT-verwachtingen van het leerplan minimaal in.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenresultaten voor het vak wiskunde zijn overwegend goed. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de behandelde leerstofinhouden. Schriftelijke toetsen beogen vooral productevaluatie. De frequentie verschilt van leraar tot leraar. Er zijn weinig sporen van procesevaluatie, zelfs niet voor de onderzoekscompetentie. Vaardigheden en vakgebonden attitudes worden niet rechtevree geëvalueerd. De ingerichte mondelinge semi-examens van het tweede trimester bieden hiertoe nochtans een uitstekend platform.

De examens verschillen per leraar. De examenvragen bevatten een puntenaanduiding en de verdeling over de behandelde leerstofcomponenten is evenwichtig. De vraagstelling is op peil, maar niet altijd gedifferentieerd en daardoor weinig ambitieus voor de bovenliggende taxonomische niveaus. De examens bevragen goed de standaardstrategieën en dito procedures, maar beperken er zich ook meestal toe.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

In de klasgroepen heerst een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect, de interactie met de leerlingen is vrij ongedwongen. De lessen verlopen gestructureerd, maar steunen nog sterk op een klassikale aanpak met het klassieke onderwijsleergesprek als meest voorkomende werkvorm. Meer activerende werkvormen zoals groepswork en zelfstandig leren zijn nog niet sterk ingeburgerd. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.

De leerbegeleiding is vooral curatief. Bij mindere resultaten krijgen leerlingen verbeteringsacties en extra oefeningen aangeboden. Die verschillen sterk van leraar tot leraar. Sommige leraren hanteren een directieve aanpak, andere leggen de verantwoordelijkheid voor de remediëring veeleer bij de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De formele vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over de graden en de onderwijsvormen heen. De agenda van de vergaderingen – twee, drie per jaar- is meestal gewijd aan vakorganisatorische onderwerpen. Algemene didactische

thema's en ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, vaardigheden/attitudes, procesevaluatie, ... zijn zelden onderwerp van stelselmatig overleg of beslissingen. Een consequente leerplanstudie is nog te weinig het uitgangspunt van de acties en de initiatieven. De vakgroep is in deze vorm nog op zoek om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Het meeste baat vinden de leraren bij de horizontale werking, vaak binnen de leerjaren en de graden. In onderlinge contacten wordt de dagelijkse lespraktijk op een informele manier gedeeld, bevraagd en bijgestuurd. Deze spontane werking zorgt onmiskenbaar voor een interne dynamiek en gedragen afspraken, maar het eigen didactisch handelen in de klas blijft toch in hoge mate een individueel gegeven.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten, maar de initiatieven tot individuele professionalisering zijn leraargebonden. Daardoor blijven de expertise en de didactische knowhow die de leraren individueel hebben opgebouwd, nog vaak geïsoleerd bij de persoon in kwestie. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog.

4.1.1.9 Frans in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplannen D/2006/0279/006 en D/2014/7841/009)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Het onderwijsaanbod bevordert in voldoende mate de taalvaardigheid van de leerlingen met het oog op studie- en beroepsdoeleinden.

Onderwijsaanbod *Volledigheid* *Evenwicht* *Beheersingsniveau* *Samenhang*

Het onderwijsaanbod is afgestemd op de eindtermen met betrekking tot de receptieve en productieve vaardigheden, die in samenhang met elkaar worden gerealiseerd en waaraan een variatie van tekstsoorten wordt gekoppeld. De behandelde teksten sluiten enerzijds aan bij de eindtermen, anderzijds bij de leerplandoelstellingen die aansturen op de inkleuring naar de specificiteit van de studierichting. De zakelijke taal en de zakelijke correspondentie komen ruimschoots aan bod. De realisatie van de taalkundige component berust vooral op de contextuele benadering van grammatica en lexicon. Voor de realisatie van de interculturele component wordt uitgegaan van authentiek materiaal. De leerlingen worden geconfronteerd met culturele uitingen uit de francofone wereld en met socioculturele aspecten daarvan. De buitenschoolse activiteiten spelen in op het curriculum in het algemeen en dragen bij tot de realisatie van de interculturele component in het bijzonder.

Conform de infobundel voor de geïntegreerde proef (GIP) levert het vak Frans een bijdrage daartoe. De opdrachten spelen in op de communicatieve vaardigheden van de leerlingen en zijn ingekleurd naar de specificiteit van de studierichting.

Evaluatiepraktijk *Evenwicht* *Volledigheid* *Beheersingsniveau* *Transparantie*

De leerlingenevaluatie is voldoende representatief en valide. Zowel de formatieve als de summatieve evaluatie vertonen een overwegend doelgerichte opbouw.

Het relatief grote aandeel kennis in de summatieve toetsing roept vragen op, omdat de taalkundige leerplancomponent ondersteunend bedoeld is ten aanzien van de vaardigheden. De component heeft vooral als doelstelling dat de

leerlingen lexicon en grammatica functioneel moeten kunnen inzetten om receptieve en productieve taaktaken uit te voeren. Bovendien weegt de beoordeling van kennis op het vlak van lexicon en grammatica ook op de evaluatie van de vaardigheden. Indeling en puntenverdeling zijn voor herziening en optimalisering vatbaar.

Het beheersingsniveau van de klasgroep in het eerste leerjaar is algemeen laag, waarvoor de school de heterogene instroom en neveninstroom als verklaring geeft. Het gaat ook om een relatief grote leerlingengroep. De zwakke resultaten en tekorten van een aantal leerlingen sporen met mindere resultaten voor andere vakken. In het eindjaar wordt een hoger niveau bereikt.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De lessen vertonen een sterke dynamiek. Er is aandacht voor planmatig leren en voor zelfstandig werk. De leerlingen krijgen remediërende ondersteuning, zowel individueel als klassikaal.

Er is ook aandacht voor materiële ondersteuning, niet alleen bij de instructie, maar ook bij de evaluatie. De leerlingen worden ertoe aangezet leermiddelen zoals pc's en woordenboeken te gebruiken bij de uitwerking van productieve en creatieve taken.

Het Frans wordt in de lessen consequent als instructietaal gebruikt. In de leerlingagenda's wordt dat principe niet altijd even consequent toegepast.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school ondersteunt het curriculum Frans conform de minimale materiële leerplanvereisten. De beschikbare ICT-ondersteuning wordt taak- en doelgericht ingezet.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep staat open voor ontwikkeling en is gemotiveerd om te werken aan kwaliteitsvol taalonderwijs, uitgaande van het nieuwe leerplan.

4.1.1.10 Duits in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2003/0279/075)

Voldoet

De leerplandoelstellingen met betrekking tot de algemene taal en de vaktaal worden in voldoende mate gerealiseerd.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De receptieve en productieve vaardigheden worden zowel met betrekking tot de algemene taal als met betrekking tot de vaktaal in voldoende mate ontwikkeld. Het gamma van voorgeschreven tekstsoorten in de algemene context en in de specifieke context van handel wordt daarbij voldoende geëxploreerd. Nieuwe kennis wordt ingebed in functionele contexten, met aandacht voor inzicht en transfer. Het tekstmateriaal is authentiek. Voor leesvaardigheid is de systematiek in de behandeling van handelsbrieven in de context van het verloop van een verkoop (van de aanvraag tot de rekening/factuur) voor optimalisering vatbaar.

De aanpak van grammatica en lexicon is overwegend functioneel. De leerlingen kunnen de grammaticale en lexicale kennis, inzichten en vaardigheden op het niveau van de algemene taal ook voor de vaardigheidsdoelstellingen op het niveau van de vaktaal inzetten.

'Landeskunde' en intercultureel leren komen voldoende aan bod. Ze worden voldoende geïntegreerd in het vaardigheidsonderwijs.

Voor de geïntegreerde proef wordt vanuit het vak in een presentatie-oefening

voorzien, die aansluit bij de algemene taalbeheersing. Aspecten van de vaktaal zijn nog niet opgenomen in de GIP-infobundel.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De school biedt de nodige materiële ondersteuning conform de minimale materiële leerplanvereisten. De ICT-mogelijkheden zijn voldoende operationeel en worden in voldoende mate ingezet.
	De dienende functie van grammatica en lexicon ten aanzien van de vaardigheidsdoelstellingen maakt deel uit van de visie op de leerlingenevaluatie. De bevraging van lexicale en grammaticale kennis gebeurt in contexten, maar wordt nog niet systematisch gekoppeld aan en geïntegreerd in de vaardigheidstoetsing.

De vaktaal komt aan bod in de formatieve en summatieve toetsing, maar weinig gespreid over de verscheidene vaardigheden. Vooral in de toetsing van de luistervaardigheid dringt meer inkleuring naar de specificiteit van de studierichting zich op.

Het beheersingsniveau van de klasgroep in het eerste leerjaar is algemeen laag, waarvoor de school de heterogene instroom en neveninstroom als verklaring geeft. Het gaat ook om een relatief grote leerlingengroep. De zwakke resultaten en tekorten van een aantal leerlingen sporen met mindere resultaten voor andere vakken. In het eindjaar wordt volgens de gemiddelden van vorig schooljaar een iets hoger niveau bereikt.

Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	Een variatie van activerende en ludieke werkvormen wordt toegepast om leerinhouden in te slijpen. De leerlingen leren individueel en in groepsverband leren, met aandacht voor orde en structuur. Hun leerproces wordt ondersteund met werkschema's en verbeterersleutels.

Vormen van zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie verhogen de betrokkenheid bij en de zelfsturing van het leerproces. De uitgesproken communicatieve opvatting van het onderwijs Duits verhoogt de spreek- en schrijfdurf en bevordert de resultaten.

Deskundigheidsbevordering <i>Overleg Vorming</i>	De deskundigheidsbevordering heeft niet alleen geleid tot meer vakkennis, maar ook tot de doelgerichte aanpak van het curriculum. De vakgroep houdt zich op de hoogte van verdere evoluties, die ze ook wil implementeren in haar lespraktijk.

4.1.1.11 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid Doelgerichtheid	De VOET-werking berust op een visie die aansluit bij het pedagogisch project van de school. Daarin staan de opvoeding in al haar aspecten en de gelijke kansen van elk kind centraal.

De school wil haar leerlingen niet alleen een kwaliteitsvolle basisvorming en specifieke vorming aanbieden, maar wil ook substantieel bijdragen tot hun brede vorming. Zij beoogt daarmee de bevordering van hun mondigheid en weerbaarheid in de schoolse en maatschappelijke context en in de latere professionele omgeving.

De bijdragen tot de inspanningsverplichting vanuit de vakken en vanuit de activiteiten en projecten op schoolniveau worden in kaart gebracht aan de hand

van een inventarisatie-instrument. Daarmee verkrijgt de school een overzicht van de mate waarin de VOET in de drie graden worden nagestreefd. Het overzicht toont aan dat de VOET-werking gericht is op alle leerlingengroepen.

Ondersteuning	Op schoolniveau vindt op regelmatige basis doelgericht VOET-overleg plaats met de actieve betrokkenheid van directieleden, coördinatoren, jaarverantwoordelijken en een verantwoordelijke van de Dienst Pedagogische Begeleiding (DPB). Op die manier creëert het beleid een schoolbreed draagvlak voor de VOET-werking. Wat de vestigingsplaats Guffenslaan betreft, is er een gebrek aan materiële ondersteuning voor het nastreven van de ICT-eindtermen.
Doeltreffendheid	Bij de organisatie van schoolactiviteiten en projecten wordt het nastreven van de VOET bewust en doelgericht vooropgesteld. Op grond van de gegevensregistratie worden hiaten gedetecteerd en gebeuren evaluaties en bijsturingen. Ook de evaluatie op leerlingenniveau geeft aanleiding tot verbeteracties. De evaluaties en bijsturingen zijn zowel organisatorisch als inhoudelijk. Wat dat laatste betreft, wordt onder meer nagegaan in hoeverre het nastreven van eindtermen in de contexten bewust wordt gekoppeld aan sleutelcompetenties uit de gemeenschappelijke stam.
Ontwikkeling	Het beleid heeft initiatieven genomen om het volledige schoolteam op de hoogte te brengen van de geactualiseerde vakoverschrijdende eindtermen. Bij de invoering (2010) werden informerende personeelsvergaderingen georganiseerd over het nieuwe concept en over de aanpak op schoolniveau. Het beleid stimuleert zijn personeelsleden om zich verder te professionaliseren met betrekking tot de VOET in het algemeen en met betrekking tot bepaalde contexten of bepaalde vakoverschrijdende thema's zoals rouwverwerking. Er zijn zowel interne als externe initiatieven. Personeelsleden gaan onder meer in op initiatieven georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap, die aanleiding geven tot verdere ontwikkeling.
Uitvoering Mentale gezondheid	De eindtermen in deze context worden met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd. Ze komen ruimschoots aan bod, zowel op het niveau van de vakken als in de context van vakoverschrijdende projecten, bezinningsdagen en andere schoolactiviteiten. Sommige acties zijn preventief bedoeld en bevorderen de weerbaarheid en assertiviteit van de leerlingen. Niet alleen klastitularissen en leraren, maar ook personeelsleden van het secretariaat spelen daarbij een ondersteunende rol.
	De school bevordert de omgang met kunst en cultuur vanuit een aantal vakken. Bovendien organiseert zij artistieke en muzikale projecten waarvoor leerlingen zich kunnen engageren (onder meer het schoolkoor) en die sterk drempelverlagend werken.
Omgeving en duurzame ontwikkeling	Alle leerlingen komen met deze cluster in aanraking. Zowel school- als curriculumgebonden activiteiten vergroten hun bewustzijn van de rol die ze zelf kunnen spelen in de duurzame ontwikkeling (gescheiden afval in lokalen, klasdagen op de fiets, recyclageacties) en hun appreciatie van de natuur en het landschap, onder meer in de context van biotoopstudies. De eindterm 'inzicht in duurzame ontwikkeling' wordt voorlopig met minder diepgang nagestreefd. De school is zich bewust van het werkpunt en maakt er een prioriteit van.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school tracht op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) in kaart te brengen en slaagt daar gedeeltelijk in. Over het algemeen kent ze de tekorten, maar slaagt ze er onvoldoende in om de werkpunten doelgericht weg te werken. Het globaal preventieplan en het jaaractieplan zijn vrij algemeen opgesteld en spelen vaag in op de vastgestelde tekorten (bijv. de elektrische laagspanningsinstallaties). Daarnaast is het onduidelijk welk budget wordt gereserveerd. De preventieve risicobeheersing is niet optimaal. Zo ontbreekt er onder meer een preventief onderhoudsprogramma voor het instellingencomplex en een uitgeschreven procedure voor het aankoop- en indienststellingsbeleid. De preventieadviseur beschikt over slechts zes lestijden om samen met de preventieadviseur van de scholengemeenschap de veiligheidsrisico's op de vestigingsplaatsen Guffenslaan (GL) en Maastrichtersteenweg (MS) te beheersen. Het beleid heeft de laatste jaren geïnvesteerd in het verbouwen van het A- en B-blok aan de GL. Op het moment van de doorlichting renoveert ze er het dak en de gevels en bouwt ze een nieuwe sporthal met een overdekte speelplaats.

Uit de resultaten van beschikbare controles van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijkt dat er meerdere tekorten werden opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid. De keuringsverslagen voor de installatie van de elektrische laagspanning besluiten in beide vestigingsplaatsen met een 'voldoet niet'. De school kiest voor een geleidelijke en totale renovatie per blok, waardoor het wegwerken van de opmerkingen nog niet onmiddellijk in zicht is. In enkele leslokalen worden de verlengsnoeren onveilig gebruikt (bv. 2E1, 2C10) en enkele zekeringskasten zijn niet afgesloten (GL en MS). De bewoonbaarheid van de oude schoolgebouwen aan de GL voldoet niet. Enkele plafonds en muren vertonen barsten en tekenen van ingesijpeld vocht. De leslokalen, refters en gangen van het C- en het E-blok zijn toe aan opfrissings- en schilderwerken. De verlichting is in de meeste lokalen onvoldoende afgeschermd.

Het brandpreventieverslag vermeldt een aantal opmerkingen die niet zijn opgevolgd zoals het ontbreken van pictogrammen (GL en MS), het voorzien van noodverlichting in de refter (GL), het voorzien in brandwerende deuren en/of het correct gebruik ervan mogelijk maken aan de stookopslagplaatsen (GL), het testen van het rookluik (GL), de opslag van brandbare materialen in of de nabijheid van de stook(opslag)plaatsen (GL en MS). Er zijn nog geen indienststellingsverslagen van alle toestellen.

Ook op het vlak van gezondheid en hygiëne werden enkele tekorten vastgesteld. Op de vestigingsplaats GL zijn er vooral voor de meisjes onvoldoende toiletten. In de vestigingsplaats MS zijn de toiletten, niet gescheiden voor mannen en vrouwen voor de bezoekers en personeel. Op de verschillende verdiepingen zijn de toiletten niet gescheiden voor jongens en meisjes. De school beschikt niet over een legionellabeheersplan en de inrichting van de EHBO-lokalen is niet conform de regelgeving (bijv. de privacy is beperkt en verluchting is er amper mogelijk (GL), er is geen ligbed (MS)).

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Tijdens de doorlichting kon de inspectie vaststellen dat het beleid de laatste jaren ernstige inspanningen heeft geleverd om de BVH op te krikken. Ze is daar gedeeltelijk in geslaagd, maar er blijven enkele dringende aandachtspunten. De onderwijsinspectie vertrouwt op het aanwezige beleidsvoerend vermogen om deze verbetering op eigen kracht vorm te geven en de kwaliteit op het vlak van BVH consequenter te bewaken, daadkrachtiger te beheersen en verbeteracties uit te voeren.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft voor leerbegeleiding reeds een aanzienlijk parcours afgelegd. Dit blijkt uit de degelijke visie die recentelijk opnieuw geformuleerd en geactualiseerd is. De school biedt een gestructureerde leerlingenbegeleiding aan die goed is uitgebouwd voor de hele school en met een specifieke inkleuring per graad. De visietekst onderstreept uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid van elk personeelslid inzake het realiseren van de leerbegeleiding. Leerlingen met specifieke noden, vragen en problemen kunnen terecht bij de studiebegeleiders, de coördinatoren en vooral ook de klastitularissen, die steeds als de eerstelijnsbepalers fungeren. Voorts speelt de cel leerlingenbegeleiding met vertegenwoordiging van het CLB een cruciale rol in die gevallen waar een meer intensieve begeleiding of begeleidingstrajecten noodzakelijk zijn. De school heeft ook de werking gelijke onderwijskansen benut om haar leerbegeleiding mee uit te bouwen. De schoolleiding ziet de leerbegeleiding als een wezenlijk onderdeel van het opvoedingsproject en stimuleert de hele werking vanuit dialoog en grote betrokkenheid.

Ondersteuning Bij elke inschrijving van een nieuwe leerling wordt tijdens een intakegesprek met de leerling en zijn ouders ingegaan op het aspect leerbegeleiding om zo de beginsituatie en de eventuele noden en problemen goed in kaart te brengen. Geregeld wordt ook informatie gehaald uit de zogenaamde baso-fiche, die soms beschikbaar is bij de overstap van basis- naar secundair onderwijs.

De school responsabiliseert uitdrukkelijk elke leraar als de eerste leerondersteuner en verwacht dat dit binnen het vakkenonderwijs kwaliteitsvol gerealiseerd wordt. Voor het merendeel van de vakken zijn studietips uitgewerkt die de leerlingen de nodige referentiekaders bieden. De meer specifieke leerondersteuning is degelijk uitgewerkt en is het resultaat van kwaliteitsvol overleg tussen titularis, vakleraar, studiebegeleider en coördinator. Tijdens de klassenraden wordt, indien nodig, ruime aandacht besteed aan het vastleggen van een individueel begeleidingsparcours. Deze afspraken worden zorgvuldig geregistreerd in een digitaal leerlingvolgsysteem.

Een ruim aantal personeelsleden heeft zich geprofessionaliseerd in het omgaan met leermoeilijkheden en leerstoornissen. Deze expertise wordt in de mate van het mogelijke ook gedeeld. De studiebegeleiders onderstrepen bij de geboden leerondersteuning het noodzakelijke engagement van de leerling. De communicatie daarover met zowel de leerling als de ouders is duidelijk. De studiebegeleiders geven de leerlingen de nodige feedback voor het verbeteren van hun studiehouding of het starten van een individueel traject.

Tijdens examenperiodes biedt de zorgklas een aantal uitgewerkte voorzieningen voor leerlingen die nood hebben aan extra begeleiding en opvolging. Deze klas wordt uitsluitend gehouden door leden van de cel leerlingenbegeleiding. Voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie zijn maatregelen getroffen op het niveau van de scholengemeenschap. De school heeft ook sterk ingezet op het goed omgaan met faalangst, concentratie, examenstress en plankenkoorts en daarvoor kwaliteitsvol materiaal uitgewerkt. Voorts organiseert de school, in de

traditie van het collegeleven, begeleidende avondstudie.

Doeltreffendheid De curatieve leerbegeleiding is sterk. Leerlingen met zwakke resultaten worden besproken tijdens de begeleidende klassenraad en krijgen aangepaste hulp of een individueel begeleidingsplan. Veelal op aanraden van de klassenraad start de studiebegeleider of de vakleraar een individuele opvolging van een leerling met studiemoeilijkheden voor een of meer vakken. Na examens en tijdens de verschillende klassenraden worden de inzet en de evolutie van de leerling geëvalueerd en opgevolgd. Vooral bij examens gaat ook ruime aandacht naar zelfevaluatie van de leerling. Deze wordt na het examen gekoppeld aan feedback door de leraar in samenhang met een tweede reflectie door de leerling om zo tot leerversterking te komen.

De preventieve leerbegeleiding is voor een behoorlijk aantal vakken goed, maar biedt voor sommige vakken nog groeikansen. Nog niet alle vakgroepen benutten de kans om ook de leerbegeleiding als een prioritair agendapunt te behandelen.

Ontwikkeling De schoolleiding maakt zinvolle keuzes voor de verdere professionalisering in leerbegeleiding. De school beschikt over degelijke overzichten van de verstrekte studiebegeleiding per schooljaar. Deze zijn opgemaakt per individuele leerling, graad en vak en worden geanalyseerd om een beter zicht te krijgen op de intensiteit en het effectief rendement van de studiebegeleiding.

Het verzamelen van feedback over de studie-ervaringen van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs is een sterk initiatief, vooral omdat het gerelateerd is aan het eventueel doorvoeren van aanpassingen binnen het vakkenonderwijs. De studiebegeleiders en de coördinatoren ijveren samen met de schoolleiding verder opdat alle leraren de leerbegeleiding als een van de belangrijkste pijlers van het leraarschap zouden interpreteren.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft een uitgeschreven, algemene visie op evaluatie. Die visie stipuleert de doelstellingen van het evaluatieproces en gaat uit van de tweedeling formatieve en summatieve evaluatie via dagelijks werk en examens. Er zijn globale afspraken over de puntenverdeling van deze beoordelingsvormen. De school legt accenten per graad, met toenemend belang van zelfstandig werken en het verwerken van grotere leerstofpakketten in de hogere jaren. De visie op examenfrequentie is gefundeerd en afgestemd op deze inzichten.

Op het niveau van de vakgroepen is de visieontwikkeling afhankelijk van de onderscheiden vakteams. Uit de erkenningsonderzoeken blijkt in de meeste gevallen dat deze visie voldoende garanties biedt op valide evaluatiepraktijken, hoewel persoonsgebonden inzichten soms nog ingaan tegen de algemene afspraken. Dit blijkt ook uit het eigen onderzoek van de school naar de gedragenheid van de visie op evaluatie.

De school heeft duidelijke, uitgesproken ideeën over het belang van mondelinge proeven, die ze onder meer in de vorm van proefexamens in de derde graad gestalte geven. Ook de plaats van de attitudebeoordeling in het evaluatieproces stoelt op gedeelde inzichten over beoordelen en begeleiden.

De visie op de delibererende klassenraden is opgenomen in een grondig

uitgewerkt, apart document met inhoudelijke, procedurele en juridisch onderbouwde criteria voor deliberatie, attestering en clausulering.

Van de leraren wordt duidelijke rapportering en feedback op de leerprestaties verwacht, met het oog op het sturen van het leerproces. De school verwacht ook dat de leerkrachten de ouders tussentijds inlichten over de studieresultaten via een elektronisch platform en de schoolagenda.

Ondersteuning De school besteedde de afgelopen jaren specifieke aandacht aan de evaluatie van de leerplandoelen. Ze wijdde een pedagogische studiedag aan dit thema en een werkgroep stuurde het overkoepelende evaluatiebeleid bij. De pedagogische begeleidingsdiensten ondersteunen een aantal vakgroepen en in de scholengroep werden een aantal opleidingsinitiatieven genomen. Toch is er nog nood aan inhoudelijke sturing bij een aantal leraren; het aantal gevolgde vakgebonden opleidingen over evaluatie is vrij beperkt.

De vakgroepen zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling en vertaling van de visie op evaluatie in vakgebonden afspraken en operationele doelen. Via de verschillende beleidsdocumenten worden zij geïnformeerd over de overkoepelende afspraken. In de documenten staat informatie over examenfrequentie, rapportperiodes, de verdeling tussen dagelijks werk en examens, de evaluatie van de GIP, en dergelijke meer. Er zijn ook afspraken over compenserende maatregelen voor leerlingen met leerstoornissen.

Een digitaal platform ondersteunt de directie en de coördinatoren structureel bij de opvolging van de evaluatiegegevens en slaagcijfers. Dit platform stelt de leraren ook in staat om evaluatiegegevens te registreren en daarover te communiceren met leerlingen en ouders.

Voor de attitudes kunnen de leraren gebruikmaken van een degelijk uitgewerkt evaluatiestramien met criteria en normen voor werk-, leer- en leefhouding. Om de klassenraden efficiënt te laten verlopen werkte de school een handig overzicht met evaluatiecriteria uit, waarbij rekening gehouden wordt met de studieresultaten, studiegedrag, slaagkansen, de houding van de leerling en de persoonlijke evolutie van de leerling.

Doeltreffendheid In de vakken waarvoor de erkenningsonderzoeken voldoen, is meestal ook tegemoetgekomen aan de kwaliteitseisen en principes van de visiedocumenten. De evaluatie is er voldoende leerplangericht. De meeste vakgroepen streven naar uitwerking van gelijkgerichte criteria en normen voor evaluatie. De mate waarin ze daarin slagen verschilt per vakgroep. Er is ook nog ruimte om procesevaluatie de plaats te geven die de meeste leerplannen vooropstellen. De vakgroepen worden geacht zelf de leerpangerichtheid van de evaluaties te controleren; de kwaliteit van die controles varieert per vakgroep. In de onderzochte taalvakken blijkt de integratie van kennisgericht en vaardigheidsonderwijs nog niet optimaal, wat zich ook weerspiegelt in de evaluatiepraktijk.

De examens zijn met zorg opgesteld. De puntenverdeling is meestal transparant. Bij sommige vakken vermelden de grotere toetsen de leerdoelen. Op de schriftelijke examens kunnen de leerlingen feedback geven op de vragen en op hun eigen presteren, maar niet alle leraren blijken overtuigd van de toegevoegde waarde van deze bottom-upcommunicatie. Zelfbeoordeling komt voor, maar maakt nog geen structureel deel uit van een evaluatiemethodiek met uitgewerkte criteria en normering. Ook peerevaluatie is eerder uitzonderlijk.

De leraren geven de leerlingen en de ouders geregeld feedback over hun leervorderingen via digitale en papieren communicatiemiddelen en oudercontacten. Schriftelijke toelichting bij vaktekorten is gebruikelijk, maar die is doorgaans beperkt. Positief is ook de vermelding van de bevindingen van de klassenraad met eventuele remediërende adviezen, maar die beperken zich dikwijls tot het aansporen tot meer studie. Vakgebonden, specifieke remediëringsmaatregelen komen minder voor.

Door de vrij recente ingebruikname van het elektronische platform voor puntenbeheer is de evaluatie van de attitudes tijdelijk minder performant dan voorheen. De schoolleiding sensibiliseert de leraren om deze waardevolle praktijk te hernemen op het niveau van de vorige jaren.

De directie en coördinatoren volgen de resultaten van de leerlingen structureel op. Onder meer leerprestaties, attestering en resultaten in het vervolgonderwijs maken deel uit van systematische analyse. De school slaagt erin om te attesteren zonder de beslissingen vaak te moeten uitstellen. Ze voldoet aan de motiveringsplicht voor B- en C-attesten. De adviezen liggen in de lijn van de leerlingresultaten. Naast de vastgestelde (attitudinale) tekorten vermeldt de motivatie ook soms genomen remediëringsmaatregelen, zij het niet systematisch. De expliciete koppeling aan de leerplandoelen is eerder uitzonderlijk.

Ontwikkeling

De school stuurt aan op interne en externe openheid. Ze lokt interne feedback over de evaluatiepraktijk uit via enquêtes en houdt er rekening mee, ze stimuleert de uitwisseling van toetsmateriaal, neemt deel aan externe wedstrijden en vergelijkende tests en dergelijke meer. Stimulansen om gerichte, vakgebonden opleidingen over evaluatie te volgen zijn minder expliciet.

Sinds de oprichting van de werkgroep evaluatie besteedt de school systematische aandacht aan de ontwikkeling van organisatorische en inhoudelijke aspecten van de evaluatiepraktijk. De meeste vakgroepen reflecteren geregeld over de beoordelingsaanpak, al dan niet in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten.

De werkgroep heeft inspanningen geleverd om bij alle betrokkenen een draagvlak te creëren voor de schoolvisie op evaluatie en de aansluiting bij de leerplannen. Ook voor de erkenningsonderzoeken die niet voldoen is de vakexpertise en veranderingsbereidheid ruim aanwezig om de evaluatiepraktijk verder te ontwikkelen en te optimaliseren.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De leiding van de school is in handen van een dynamisch directieteam dat complementair samenwerkt op basis van een klare organisatiestructuur. De verantwoordelijkheden over de beheersmatige en pedagogische beleidsdomeinen zijn duidelijk afgebakend. Dat resulteert in een consistent schoolbeleid zowel op organisatorisch als op inhoudelijk vlak. Een uitgebreid middenkader staat dicht bij het directieteam en voert beleidsondersteunende en –adviserende taken uit.

Binnen dit beleidsorganogram organiseren de directies frequent en doelgericht overleg, hanteren een heldere visie en stellen zich toegankelijk op. Zij hanteren een leiderschapsstijl die ruimte laat voor feedback, inbreng en initiatief van onderaf en voorafgaand aan beslissingen. De diverse beleidsgroepen, met als kern de jaarcoördinatoren, geven zo mee vorm aan bijna alle pedagogische en organisatorische aspecten van de dagelijkse schoolwerking.

Visieontwikkeling Om de missie en de visie van de school te realiseren werkt de school met een algemeen strategisch schoolwerkplan, opgesteld met een tijdsbereik van drie jaar. Hierop wordt een jaarlijks schoolwerkplan uitgewerkt waarin de strategische doelstellingen worden omgezet in operationele. Alle facetten van de schoolwerking komen daarin aan bod: het pedagogisch beleid, het welzijn van leerlingen, leraren en ouders, het financieel beleid, het kwaliteitsbeleid, het personeelsbeleid.

De schoolwerkplannen worden participatief opgesteld. In het intern overleg van het directieteam, in de verschillende groeperingen binnen het middenkader, in de diverse specifieke werkgroepen en via personeelsbevragingen wordt de huidige schoolwerking geëvalueerd, worden maatschappelijke en onderwijskundige evoluties tegen het licht gehouden en worden vernieuwingen en verbeteringen voorgesteld. Deze adviezen van onderuit vormen het richtinggevend kader voor de beleidskeuzes en –beslissingen. De brede consultatie versterkt het teamgevoel, maar hypothekeert ook weleens de snelheid van de gewenste ontwikkelingen.

Visieontwikkeling Om de missie en de visie van de school te realiseren werkt de school met een algemeen strategisch schoolwerkplan, opgesteld met een tijdsbereik van drie jaar. Hierop wordt een jaarlijks schoolwerkplan uitgewerkt waarin de strategische doelstellingen worden omgezet in operationele. Alle facetten van de schoolwerking komen daarin aan bod: het pedagogisch beleid, het welzijn van leerlingen, leraren en ouders, het financieel beleid, het kwaliteitsbeleid, het personeelsbeleid.

De schoolwerkplannen worden participatief opgesteld. In het intern overleg van het directieteam, in de verschillende groeperingen binnen het middenkader, in de diverse specifieke werkgroepen en via personeelsbevragingen wordt de huidige schoolwerking geëvalueerd, worden maatschappelijke en onderwijskundige evoluties tegen het licht gehouden en worden vernieuwingen en verbeteringen voorgesteld. Deze adviezen van onderuit vormen het richtinggevend kader voor de beleidskeuzes en –beslissingen. De brede consultatie versterkt het teamgevoel, maar hypothekeert ook weleens de snelheid van de gewenste ontwikkelingen.

Besluitvorming In dit proces van samen schoolmaken zijn participatieve besluitvorming en open communicatie essentiële hefboomen. De school beschikt naast de decretaal opgelegde participatieorganen dan ook over een uitgebreid gamma aan platformen voor formeel en informeel overleg en participatie. De kansen tot betrokkenheid zijn uitgebreid, gaande van de onderwijs- en opvoedkundige raad tot de jaargroepenvergaderingen en de klaskapiteins. De opgezette communicatie- en overlegkanalen werken doelmatig in beide richtingen.

De school zet ook flink in op externe communicatie. Maandelijks nieuwsbrieven, een website, sociale media, jaarboeken, enz. brengen het beeld van een dynamische en eigentijdse school. De school grijpt ook alle opportuniteiten aan om goede relaties uit te bouwen en te onderhouden met de schoolomgeving en met externe partners.

Kwaliteitszorg Sedert enkele jaren bouwt de school stapsgewijze aan een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem met de (strategische) schoolwerkplannen als basis, in een gelaagd systeem. Op het jaarlijkse schoolwerkplan is een projectplan geënt, waarin elke operationele doelstelling verantwoordelijke(n) en een timing toegewezen krijgt. Projectplannen worden opgevolgd in de schoot van het directieteam.

Om na te gaan of de doelstellingen bereikt worden, hanteert de school een vorm van permanente monitoring en bijsturing. Die steunen nog niet sterk op vooraf opgestelde criteria of data, maar veeleer op beoordelen en interpreteren. Het beleid heeft op deze manier niettemin een vrij goed zicht op de realisatie van de voorgenomen prioriteiten en beleidskeuzes.

Verder verzamelt de school allerlei gegevens en data om op schoolniveau de effecten van haar onderwijsprocessen en de output in kaart te brengen, onder meer over de schoolloopbaan en recentelijk ook over het welbevinden van de leerlingen. De school stelt zich ook open voor externe beoordeling en feedback door deelname aan onderzoeken (bijv. peilingsproeven). Regelmatige analyses en besprekingen moeten de efficiëntie van de dagelijkse werking in kaart brengen. Ook hier is er nog ruimte voor meer stelselmatigheid.

De ontbrekende schakel in de kwaliteitscirkel is de brug naar de klasvloer. Nog niet alle vakgroepen hebben de traditie om te reflecteren over de eigen werking en om de effecten van hun onderwijspraktijk systematisch in kaart te brengen. Leraren en vakgroepen gebruiken bijvoorbeeld de evaluatiegegevens niet systematisch om het onderwijsproces te sturen. De schoolleiding is zich bewust van de nood aan opvolging van de vakgroepen en neemt in eerste instantie initiatieven om het kwaliteitsdenken op lerarenniveau te stimuleren, onder meer door het aangeven van verplichte agendapunten. Voorlopig levert dit nog niet overal een adequate gelijkgerichtheid op inzake evaluatiepraktijk, leerplangerichtheid en deskundigheidsbevordering. Het blijft voor de vakgroepen een uitdaging om hun onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Deliberatie Het inspectieteam is van oordeel dat het beleidsvoerend vermogen voldoende sterk is om de tekorten voor Nederlands in de tweede graad aso bij te sturen. Deze tekorten worden daarom niet opgenomen in het eindadvies.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen voor biologie, chemie en fysica, en van de gemeenschappelijke leerplandoelstellingen voor onderzoekend leren
- De naleving van de onderwijsregelgeving

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het engagement en de dynamiek van het schoolteam
- De brede zorg voor de leerlingen en de aandacht voor een aangenaam leer- en leefklimaat
- De brede en harmonische vorming
- De leerbegeleiding, zowel op school- als op vakniveau
- Het concept van attituderapportering

Wat betreft het algemeen beleid

- Het dynamisch leiderschap en de toegankelijkheid van het directieteam
- De beleidsondersteuning door het middenkader
- De visieontwikkeling
- De participatieve besluitvorming
- De aandacht voor systematische kwaliteitszorg

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de onderzoekscompetentie voor wiskunde
- De minimale materiële vereisten voor ICT op de vestigingplaats Guffenslaan

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De ICT-integratie in een aantal vakken

Wat betreft het algemeen beleid

- De opvolging van de vakgroepwerking, waaronder de evaluatiepraktijk en de deskundigheidsbevordering

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Nederlands in aso tweede graad (geen opvolging inspectie)
- De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-05-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen, VOET.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan MEERS de inspecteur-verslaggever	Maria MARECHAL de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	